

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron,
za cerkve ljubljanske škofije 4 krone, za dijake 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Nekoliko misli o naši cerkveni glasbi in še posebej o moderni.

(Franc Pire, C. M., Grad pri Mirnu, Primorsko.)

Nisem skladatelj, a tista izzivajoča kritika o moderni glasbi, ki jo je kot opombo priobčil „C. Gl.“ v zadnji številki na 94. strani, človeka zbada in sili, dokler ne prime za pero in napiše kritiko te „kritike“. Saj je vse, kar je napisal dotični gospod, tako enostransko, in je dokaz tako omejenega in pičlega pojmovanja o glasbi sploh in o cerkveni glasbi, da tudi ne more nikdo molčati, kdorkoli hoče, da zavladata tukaj resnica in pravi razvoj cerkvene glasbe.

Ker sem bil dolgo let v službi glasbe, tudi v tujini, in tam marsikaj spoznal in se priučil, zato se čutim kompetentnega o stvari izreči svoje mnenje.

Kdor je v zadnjih 20. letih zasledoval razvoj naše cerkvene glasbe, mora priznati, da se je v teh letih dosti glasbenega „blaga“ produciralo. Vsakdo pa mora tudi priznati, da so se te pesmi, oziroma skladatelji, premalo ostro, premilo kritizirali. Kritika, ostra, nepristranska bi nam bila vzbudila skladateljske talente, katere smo že imeli, in jim pomagala do dovršenosti. — Ko so se v prejšnjih letih rokodelski pomočniki izučili svoje obrti na domačih tleh, so šli na tuje, kjer so se izpopolnili in marsikaj novega pridobili. — Ali ne bi morali slično zahtevati od naših skladateljev, naj gredo vsaj za nekaj časa „prakticirat“ ali pa še učiti se v tujino? Na tak način bi postale njih skladbe dosti več vredne, ker bi bazirale na večji izkušnji.

Znabiti v zadnjih 5., 6. letih ne, ampak prej so se, kakor se meni zdi, kritizirale pesmi po temle principu. „Skladatelj je Slovenec — ergo je lepo, kar je naredil; se bo že še popravil“. Pa do tistega popravila ni prišlo, ampak lahkomišljenost je rastla. Na tak način smo dobili „Pesmi za sv. blagoslov“, „Tantum ergo“, „Mašnih pesmi“ etc. kar na kupe, kaj vrednega blaga pa ni bilo skoraj nič. Vse tako „de Communi“. In vendar ima vsak človek, torej tudi vsak komponist svojo individualnost, ki bi morala biti izražena tudi v skladbah. Vse se je skladało po istem kopitu.

Ravno to je bilo pomanjkljivo pri naših skladbah: izrazitost. Te skladbe niso imele moči, niso bile kompaktne, celotne, recimo naravnost otročje so bile. Da, verjemite mi g. urednik, ko sem po dolgih letih zopet slišal take slovenske pesmi, so se mi zdele tako otročje, skoraj smešne, da sem se jih sramoval. Ravno g. skladatelj, katerega tisti g. kritik, ali kritikaster — kakor hočete — hvali, nam je podal dosti pesmi, iz katerih se kaže njegova bujna nadarjenost, ki bi se lahko povzpela do največje slave med slovenskimi skladatelji. Preglejmo njegove zvezke! V vsakem je par dobrih pesmi; to so ravno tiste, ki jih je g. skladatelj izdelal ne samo „s srcem“, ampak tudi „z glavo“. Večina teh pesmi pa je brez moči, nobena ni za se en totum, ampak ena enaka drugi; vodene so. Tako se nam očita pri naših narodnih nasprotnikih tudi na glasbenem polju: „Ach, die slovenischen Lieder schauen sich alle gleich“. To očitanje je sicer nekoliko pristransko, pa krivi smo si ga sami.

Pred dvema leti sem prišel o počitnicah v Ljubljano. Prisoten sem bil pri zborovanju organistov v marijaniški dvorani, kateremu je predsedoval preč. g. pater Hugolin Sattner. Moj glasbeni okus je bil seveda že takrat po Griesbacherju, Gollerju in drugih „modernistih“, popolnoma „pokvarjen“. Preč. g. pater Hugolin je med drugim govoril tudi o zboru in proizvajanjih graške stolnice; pa naj kar odkrito povem, da se mi Slovenci graške stolnice nikakor ne moremo vzeti za vzgled, kar se tiče kakovosti proizvajanja in sploh cerkvenega zbora. Nadalje pravi p. Hugolin, da se je tudi on že začel ravnati po modernih pravilih glasbe in skladateljih in da se hoče tega pota tudi držati. „Hvala Bogu“ sem si mislil, „torej nad slovensko „muziko“ ni obupati, samo če se ti posreči“, sem si zraven mislil. (Naj mi preč. g. pater Hugolin mojo odkritost odpusti).

Čez par dni sem šel od tega zborovanja zopet na svoje mesto, tam nekje blizu Gradca. Kmalu sem zvedel za Sattnerjev opus „Assumptio“; presenetila me je, razveselila v celem srcu, hvala Bogu, je vendar res! Lansko leto dobim v roke „Oljki“. Proizvaja se. Vse strmi: „Takega še nismo slišali“. To sta dva res monumentalna dela, ki ne bosta „sprepelela“. Recimo odkrito: dva svetovna dela. Predavajmo jih večkrat, vsaj nekatere dele, in naše ljudstvo bode tudi deležno te lepote!

In sedaj? V zadnji prilogi „C. Gl.“ vidim 5 mašnih pesmi Sattnerjevih. Že cela harmonizacija se mi je takoj pri prvem pogledu zdela „sumljiva“. Takoj k harmoniju! Da, res je. Moderne skladbe so. Preigram prvo, drugo, vseh pet, ne vem, katera se mi bolj dopade. To niso tiste, bi rekel, „oficijelne“ melodije za mašne pesmi, kakor jih imamo na „tavžente“, to so rajске melodije, angelski glasovi, kar čuti se, kako se vrata nebeška odpirajo pri takih prošnjah, in kako rosê milosti božje na nas pri sv. daritvi. Vkljub, ali bolje, ravno zaradi „stlačenega blaga“ so te pesmice res krasne. Da bi še obilo takih dobili!

„Cerkveni Glasbenik“, poklican si, da nas uvedeš v ta veseli napredek cerkvene glasbe, in zraven seveda tudi čuvaš nad njeno dostojnostjo, poklican si, da kritiziraš, strožje, kot dozda, potem šele se bomo kaj naučili.

V nadaljni odgovor g. kritiku še tele vrstice. Moderna glasba ni podiranje, ampak zidanje, izliv srca in razuma. Na to, kar si je glasba v teku stoletij pridobila, pridenemo še to, kar si je pridobila v zadnjem desetletju. In to naj bi se izkazalo na enkrat kot podrtija? Errare humanum! Saj pa s tem, da vpeljemo moderno glasbo tudi v cerkev, načemo odpraviti starih, dostojnih, lepih cerkvenih pesmi, ki so nam jih ustvarili naši po vsej Sloveniji znani in priznani skladatelji. Tako hudobni mi „modernisti“ tudi nismo. Hvalimo in slavimo Boga v naših cerkvah s petjem tako, kakor naši očetje, hvalimo ga pa tudi s slavicami, ki so sad našega umevanja in naše ljubezni božje! — Koral, ki se je skrivnostno razlegal po katakombah, za navadna ušesa tudi ni bil Bog ve kako „lušn“, vendar so ga kristjani umevali, ga navdušeno peli, v teh svetih pesmih so našli vztrajnosti in si podžigali pogum. Slično je tudi ničevo očitiranje, da cerkvena glasba, kakor jo zagovarja „C. Gl.“, ni za ljudstvo. „Cerkveno petje je za ljudstvo“, čisto prav, logično pa ni, da g. kritik iz tega deducira: „Izobraženci naj gredo na koncerte“, „torej“, pristavim jaz, „ne k službi božji“, „torej je tudi služba božja samo za navadno ljudstvo.“ Po danih premisah popolnoma logična dedukcija, s katero se pa tisti gospod gotovo ne strinja. Dokaz, da je kritika njegova bolj „s srcem“ kot „z glavo“ pisana. Za tiste izobražence, ki se radi ne „jokajo“, služba božja sploh nič ni! Satis . . .!

Da je Hladnik gospodar naših korov tam, kjer se mora takoj kaj imeti, verjamem, da je on za nove (neizobražene) zборе najlažja hrana, verjamem, da se Hladnik našemu ljudstvu takoj, ko prvič sliši kako njegovih boljših pesmi, dopade, verjamem, da tiči v Hladniku velik talent, priznam, a da je in bo Hladnik gospodar naših korov, proti temu se ugovarja znabiti v vsaki slovenski župniji. „On čuti z ljudstvom, pozna srce in dušo“, pa to ni zadosti, skladba mora biti tudi v svoji obliki dovršena. Hladnikove pesmi gredo k srcu, recimo boljše: se mehko občutijo. „Dolgočasni“ Hugolin pa nam da čutiti vso slavo Božjo v svoji brezmejnosti. Seveda se je treba njegovih pesmi naučiti, potem bodo že teknile. Pod Hladnikove „note“ spada skoraj vsak tekst, svet ali posveten — še bolj drugi —, Hugolinove pesmi so narekovane od pobožne duše. Vsak človek pa je prepričan, da v cerkev spada samo dostojna, miloresna, res sveta melodija. Sklep vsega tega je, da nas Hladnik s svojim „gospodarstvom“ nikakor ne bode oviral v napredku naše cerkvene glasbe. — Da si pa kdo ne misli, da sem proti Hladniku splošno zavzet, moram povedati, da sem bil jaz tisti, ki je dal poiskati za njegov „Večerni zvon“ nemški tekst, in smo to pesem kot moški zbor izvajali očitno na nekem graškem koru.

Pesem bodi „goraka“, res je, pa bodi tudi veličastna in krepka; vsaka, tudi najneznatnejša „zajeta iz srca“, res je, pa predelana po umu. In za take pesmi ni treba virtuozov, tudi za moderne ne, ampak pridnosti in poznavanja je treba. In naša mladina je že od narave vstvarjena za petje, tudi za „moderno“, prosim gospodje pevovodje, le poskusite.

Največje navdušenje in najlepši uspehi se vam obetajo. Eno leto, včasih še manj, je treba požrtvovalnosti vsakemu pevovodju, potem mu je pa delo obilno olajšano, in uspeh sijajen. To vem iz lastne, prejšnje in posebno sedanje izkušnje. Tudi na deželi se dobi rojenih virtuozinj in virtuofov, njih naravno nadarjenost je treba samo vzgojiti, ji mere odkazati, paziti posebno na pravilno izgovarjanje, in s takimi pevci nastopiš lahko brez strahu v vsakem mestu.

Seveda je treba težke pesmi pevcem tudi razložiti, in pri tem se opaža napeta pozornost in veselje pri učenju. Če se pa pevovodja sam jezi nad „stlačenim blagom“, potem vzame takoj tudi pevcem vse veselje.

Končno: ali za Boga ne smemo, res ne smemo uporabiti umetne glasbe? Ali naj bo Bog, Stvarnik vesoljstva, ki je samo na sebi velikanska umetnina, zadovoljen v svoji Hiši z navadnimi pesmimi? Quantum potes, tantum aude, pravi sv. Tomaž Akvinski v svoji himni za praznik sv. Rešnjega Telesa. Slavimo Boga, ki nam je v naših cerkvah tako blizu, najlepše, najveličastneje, kar le moremo, in še premalo bo. Nudimo Njemu, Preljubzivnemu in Vsemogočnemu, v pesmih najlepše hvalnice našega srca in uma, premalo bo, pa storili smo svojo dolžnost. Kdo bi hotel temu oporekati?

Spomini na Zader.

(Piše organist Anton Grum.)

(Dalje.)

Na severni strani obale, ki pa še ni dograjena, je bilo svojčas trdnjasko zidovje, ki so ga podili, morje zasuli z velikanskimi kameni in gramozom, ter so na ta način povečali novo obalo tako, da bo v kratkem zvezana s staro obalo okoli celega polotoka, na katerem stoji mesto Zader. Zato pa se Zader sedaj hitreje razvija, nego se je svojčas, ker je mnogo nezazidane stavbnega prostora, katerega je včasih zelo primanjkovalo. Tudi paroplovba se je zelo razširila, tako da parniki s severne in južne Italije vzdržujejo reden promet z Dalmacijo. Ti parniki so črno barvani in imajo belo zvezdo na dimniku in so last italijanske družbe „Puglia“.

Znamenit je ribji trg na novi obali. Vsaki dan prineso ribiči tu sem svoj plen, ki so ga ugrabili slavnemu morju. Ribe so razne kakovosti in se prodajajo 1 kg po 30 vin. do 2 K in čez. Ribe pregledujejo tržni organi zelo natančno in sem vsak dan videl, kako je komisar ribičem konfisciral večje ali manjše množine rib, jih potem pometal v morje, ribičem pa naložil občutne denarne kazni. Osobito ob petkih je trg prenapolnjen z ribami tako, da se prodajajo za smešno nizke cene. Kdor ima rad ribe, bi mogel zelo po ceni izhajati. Na celem obrežju love zadrski pobalini ribe na trnek. Za vabo jim služi testo ali pa črvi. Tudi moj sin se je s tem poslom zabaval in se mu je baš zato tembolj dopadlo, ker imamo pri nas na Kranjskem ribji zakon in morajo ribiči plačevati takozvani „patent“, česar pa v Dalmaciji nimajo in sme vsakdo prosto ribariti, kolikor mu drago.

S skrajne severne točke nove obale je lep razgled na odprto morje proti Trstu in malemu rtiču Punt' Amico, kjer stoji svetilnik, ki z električno lučjo kaže ponoči ladjam pravo smer do Zadra. Tu-sem je lep izlet iz Zadra. Brodar z malo barko računa za tje in nazaj 1 krono, kar ni veliko za to razdaljo.

Tudi jaz sem si ogledal to prijazno selišče z bujnimi vinogradi in izvrstno morskno in peščeno kopeljo. Izletnik dobi lahko na več krajih dobro vino, grozdja pa se lahko zastonj nazoblje. Zrak je tudi tukaj izboren in čist, kakor v Zadru na novi obali in zlasti dobro prija bolnikom, ki zahajajo semkaj o vsakem letnem času iz raznih krajev, največ iz Avstrije.

Nasproti stare obale, kjer pristajajo večinoma samo manjše ladje, je prijazna naselbina „Barcagno“, kjer je veliko modernih hiš in hotelov; med njimi je tudi slovita tovarna dalmatinskega svetovnoznanega likerja „Vlahov“ in „Maraschino“. Sedanji lastnik se piše Luxardo in je Lah.

V Barkanju, do kamor se lahko pride tudi peš po daljši poti okoli zaliva ali pa se v par minutah prepelje s čolnom ali malim parnikom, so tri kopališča, kamor se hodijo kopat vsak dan Zadrčani. Vstopnina znaša 20 vin.

Na stari obali grade na državne stroške velikansko moderno skladišče iz betona, ki ga bodo že letos izročili svojemu namenu. S stare obale se pride v mesto skozi več vrat, ki so vzdana v staro trdnjavsko zidovje, ki obdaja Zader na vzhodu in na jugu, dočim je na novi obali zidovje podrto, torej brez vrat in prost vhod v mesto. Najimtetnejša so vrata: Porta Marina, Porta di San Grisogono, Bovo d' Antonio in Porta terra ferma, nad katerimi je vzdan krasen benečanski lev z napisom: Pax tibi Marce, evangelista meus (Mir tebi Marko, moj evangelist). Ta vrata je zgradil italijanski arhitekt San Micheli l. 1543, ko spadal Zader še pod beneško republiko in bil kot trdnjava obdan z nedostopnim zidom.

Omenim še, da ima Zader z najbližjo okolico 36.000 prebivalcev, med temi je velika večina katoličanov; le majhen del prebivalstva je pravoslavne vere in nekaj čifutov (Židov), katerih nikjer ne manjka.

Zanimiv je osobito muzej, ki je bil nekdaj katoliška cerkev sv. Donata in sicer več sto let. V njem so izkoprnine iz rimske in benečanske dobe. V rimskih časih je bil tukaj poganski tempelj boginje Juno Avguste.

Zader ima tudi dva parka; eden je že omenjeni mestni park, drugi pa je vojaški, imenovan Blažekovičev park. Oba sta zgrajena na starem zidovju nekdanje trdnjave in sicer prvi od zadrške občine, drugi pa od vojaške oblasti. V mestni park se pride od trga 5 vodnjakov (Piazza dei cinque pozzi). V njem so lepe dateljeve palme v bujnem cvetju, ki je podobno velikanskim belim lilijam, lorberjeva drevesa, ciprese in razne tudi pri nas rastoče cvetlice. Velika večina rastlin pa je taka, ki raste samo v tem podnebnju, ker ne poznajo snega. Samo po zimi nastane večkrat huda burja, ki traja 2 — 3 dni, in s tem je zima končana. Zato pa ima večina hiš ravne strehe, ki so krite s pločevino ali pa z opeko za žlebove. — Mestni park ima tudi 2 otroški igrišči in krasno šetališče tik nad staro obalo — nekaj izredno lepega. V bližini tega igrišča sem videl majhno hišico, ki je imela nad

vrti star napis v latinščini: „Conserva me Domine, quoniam semper in te speravi.“ (Ohrani me, Gospod, ker sem vedno v Tebe upal).

Mnogo lepši in večji pa je Blažekovičev park, v katerega se pride mimo vrat „Porta terra ferma“. Zgradila ga je vojaška oblast s pomočjo c. kr. gozdnega nadzorstva l. 1888, in mu dala v spomin na bivšega namestnika in vojnega poveljnika v Dalmaciji, Fml. Karola pl. Blažekoviča, njegovo ime. V tem parku je na desni strani vojašnica c. in kr. pešpolka št. 22. Vojaki tega polka oskrbujejo in nadzirajo park, ter zalivajo osobito one rastline, ki bi v suhi dalmatinski zemlji brez zadostne vode ne rastle. Na raznih krajih so v kamen vdelane spominske plošče in dva bronasta spomenika, Blažekovičev in cesarjev. Okoli cesarjevega spomenika rasto najlepše palme, lavorika in druge eksotične rastline, vse umetno razvrščene, vmes pa vsakovrstne vrtnice, ki z milim vonjem napajajo ozračje. Pod cesarjevo bronasto soho je pritrjena plošča s sledečim besedilom: „Franz Joseph I. 1848—1898. Diese Tafel zugefügt in Liebe und Soldatentreue. — 1908. (To ploščo so namestili zvesti, vladarja ljubeči vojaki. 1908.) Krasen razgled nudi južna stran Blažekovičevega parka. Od tod se vidi v Stari Zader (Zara vecchia), od Zadra kakih 27 km. Tam se nahaja znamenito Vranje jezero z razvalinami starega gradu, nekdanj last vitezov templarjev.

Okoli celega parka in po sredi so lepo uglajene steze in pota za one, ki pridejo tu sem na oddih, da se navžijejo blagega morskega zraka in vzduha cvetlic. Ob robu zidovja rasto velike aloje in kaktusi, kakoršnih pri nas ni videti. Pod zidom, ki je nad 30 m visok, je vojaško vežbališče, kjer imajo častniki ograjen prostor za lawn-tenis igro. V bližini vežbališča je postaja za poštno avtomobile (avto-garaža), ki oskrbuje redno zvezo od Zadra do Benkovca proti Kninu in od Zadra do Obrovca mimo Novega grada, ki je zato znamenito mesto, ker so z njegovega obzidja vrgli v prepad vdovo ogrskega kralja Ludovika Velikega.

V Zadru je tudi žandarmerijsko poveljstvo, pri katerem služi mnogo Slovencev. Njihova vojašnica je moderna zgradba zunaj mesta.

Druga znamenita stavba je nova velika justična palača, ki je lepše opremljena nego ljubljanska. Ta stoji sredi mesta na zelo prometnem kraju.

Če omenim še najlepšo kavarno „Cafe Central“, kjer se zbira sama inteligenca, ki si lahko privoščijo „dolec far niente“, in moško-žensko hrvatsko ljudsko šolo, ki pa je nastanjena v starejši zgradbi nasproti cerkvi sv. Dimitrija z napisom „Muška i ženska opća pučka škola“ in še hotele „Bristol“, „Grand Hotel“, „Vaporetto“, „Velebit“ in „De la Ville“, in laško gledališče v „Calle del Teatro Verdi“, sem navedel večina znamenitejših zgradb v Zadru.

Umestno je, da povem, da v Zadru pri pogrebih navadno ne zvoni. Če kdo zvonjenje izrečno zahteva, mora za to plačati 200 K. Tudi zjutraj ob 7. uri ne zvoni angeljevega česčenja, zato pa ena uro po „Ave Mariji“ zvečer še enkrat zvoni za verne duše v vicah. Zvonjenje pa mi ni ugajalo tako kot pri nas.

Uro imata v Zadru samo dva stolpa; po teh dveh se ravna čas. Ljudje, ki nimajo posebnega posla, zahajajo redno k vsakemu parniku, da vidijo prislece

Tudi jaz sem si kratil čas na ta način. Baš one dni so pričeli z južne Dalmacije in Hercegovine odpuščati rezerviste. Vsi parniki so bili v 3. razredu prenapoljeni samih vojakov, ki so bili bradati, zarjavelih obrazov v razdrapanih uniformah. Na prsih pa so imeli vsi pripete spominske križce z letnicami 1912—1913, ki so jih dobili v spomin na njihovo 9mesečno bivanje ob naši južni meji, kjer niso imeli ravno medenih ptic, ampak so v burji in mrazu prenašali največje napore in vršili težko stražno službo. Vsled nevarnosti, da se zanese kolera, ki se je takrat zanesla preko srbske in črnogorske meje že na našo stran, ni smel izstopiti niti jeden vojak. Isto je veljalo tudi za častnike in druge potnike. Izstopiti je smel v Zadru le oni, ki je od tu doma in je imel vozni listek veljaven do Zadra. Vsakega potnika so vpisali člani zadrške zdravstvene komisije in ga pustili na suho šele tedaj, ko je navedel bivališče, kamor se je mislil podati. Tej strogi naredbi se je tudi zahvaliti, da se ta kužna bolezen ni razširila.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Z Dunaja. — Ne nameravam opisati cerkvene glasbe po dunajskih cerkvah; ta nam je tako daleč, da bi poročilo malokoga zanimalo. Samo eno cerkev si bom izbral izmed vseh, to je cerkev sv. Antona Padovanskega v XV. okraju — Pouthongasse. Ta nam je pa — čeprav na daljnem Dunaju — vendar tako blizu in smo vsi Slovenci, naj si že bomo Kranjci ali Korošci ali Štajerci ali Primorci pri njej tako udeleženi, da bo večino cerkvenih pevcev in glasbenikov zanimalo, kakšno je slovensko cerkveno petje v tej dunajski cerkvi

Letos je minilo deset let, odkar je duhovnik g. Frančišek Rebol — sedaj profesor v zavodih sv. Stanislava — ki je tedaj študiral nemško in slovensko filologijo na dunajski univerzi, ustanovil dunajskim Slovencem kat. izobraževalno društvo „Stražo“ in hkrati dosegel pri nadškofijskem ordinariatu na Dunaju dovoljenje, da se v imenovani cerkvi sv. Antona sme vršiti vsako drugo nedeljo v mesecu popoldne slovenska služba božja, ki jo je tudi sam dolgo časa požrtvovalno vodil. Moli se navadno ob 3/43 sv. rožni venec, ob 3. uri je pridiga, nato pa litanije z blagoslovom.

Pokazala se je takoj potreba po slovenskem petju, saj si naši ljudje ne morejo misliti službe božje brez petja. Takoj se je tudi sestavil cerkveni pevski zbor iz najrazličnejših slojev, največ je bilo visokošolcev - akademikov in pa tovarniških delavk in služkinj. Vodili so petje in orglali doslej sledeči gospodje: Marko Bajuk, Stanko Premrl, Ivan Zdešar, Frančišek Kimovec.

Poročati morem prav za prav le za zadnji dve leti, ko sem lani hodil le orglat iz Klosterneuburga. pa se drugače nisem mogel z zborom pečati, letos pa, ko sem stanoval na Dunaju, sem vzel tudi ves pevski pouk v svoje roke. Lansko leto je šlo izvečine tako, kakor se je drugim prav zdelo, letos sem jo pa v lastne kolesnice zavozil. Pri službi božji smo peli po navadi po pridigi eno pesem (dve kitici), eno pa po blagoslovu, zadnja je bila skoraj vselej Marijina; k blagoslovu, ki je bil vedno po rimskem obredu, pa Tantum ergo in Genitori. Velikrat smo tudi še pred pridigo zapeli po eno dnevno primerno, da se je tako ustvarilo v poslušalcih primerno razpoloženje in čuvstvovanje. Litanije so bile letos izvečine (menda z eno edino izjemo) pete.

Za pete litanije smo si izbrali posebno, slovesnejšo obliko. Sam sem že od otroških let čutil — in s komerkoli sem govoril, mi je isto potrdil — da namreč po tem slovesnem petju, po tem mogočno valujočem morju petja, kakor so ga polne

pete litanije, molitve v čisto navadnem značaju vsakdanje molitve, celo slovesnost

motijo in slabe veliki vtisk, ki ga je petje v srcih vernikov s tako močjo napravilo. To sv. Cerkev sama dobro ve in zato ni dovolila, da bi se po slovesni, peti maši molile običajne tri Češčene Marije in ostale molitve, prav zato je v novejšem času tudi izrekla, naj se te molitve opuste, če se sv. maša bere kolikor toliko slovesno (cum quadam solemnitate); eden izmed teh slučajev je gotovo tudi ta, če se pri tihi maši poje. — Kako smo si torej pete litanije uredili?

Za praznike so v našem ljubljanskem škofijskem „Cerkvenem molitveniku“ predpisane takozvane „cerkvene molitve“ (antifone) s primernim verzikljem in responzorijem, katerim se še „molitev“ pridene. To antifono po navadi moli duhovnik pred oltarjem in pridene verzikel, ki naj bi ljudstvo z responzorijem nanj odgovorilo; seveda mora ponavadi sam sebi odgovarjati, ker ljudstvo responzorija ne zna na pamet, saj ga še ministrantje ne; nato pa zmoli dotično oracijo.

Mi smo pa takole napravili: Antifono smo na koru zapeli v zboru, verzikel je zapel duhovnik z navadno kadenco v mali terci, kor — ki v liturgiji zastopa ljudstvo — je odgovoril, nato je pa duhovnik zapel: „Molimo“ in pojoč odmolil dotično „molitev“ z gori omenjeno kadenco koncema. Kor je pojoč odgovoril: „Amen“.)

Kaj pa s tremi „Očenaši“? Izpustili smo jih, pa takoj po „Amenu“ brez vsakršnega presledka začeli Tantum ergo in Genitori za blagoslov. Te izpremembe smo si na Dunaju brez vseh pomislekov mogli dovoliti, saj smo imeli pravico, da si službo božjo „po naše“ uredimo, tako da nismo bili vezani strogo niti na ta, niti na oni obrednik. Poleg običajne službe božje imamo dunajski Slovenci službo božjo popoldne še sv. dan in na velikonočno nedeljo z enakim sporedom.

Vsako leto je enkrat tudi dopoldne služba božja za umrle člane „Straže“, letos smo pa imeli v februariju še posebej dopoldne službo božjo ob 10 letnici „Straže“.

Ženski oddelek zbora dunajskih Slovencev oskrbuje petje tudi pri mesečnih shodih (vsako prvo nedeljo) slovenskih dunajskih deklet. Ti shodi se vrše še le dve leti v Marijini kapeli Avguštinske cerkve v I. okraju (vhod skozi zakristijo). Udeležuje se jih redno krog 150 slovenskih deklet in več, tako da je kapelica vselej prenapolnjena in jih mora veliko zunaj stati. Zapojeta se ponavadi po dve pesmi, ena vsa je redno Marijina, za blagoslov pa Tantum ergo in Genitori.

Tolikole je petja v cerkvi.

Poleg cerkvenega petja pa oskrbuje pevski zbor tudi petje pri raznih prireditvah slavnostih in veselicah v „Straži“, kjer pevski zbor ponavadi vsako prireditev odvarja z nekaj pesmimi. Redne prireditve bodo — če se preveč ne motim — sledeče: Martinov večer, Miklavžev večer, veselica pred pustom in veselica v majniku. Letošnjemu letu je vtisnila posebni pečat slavnost desetletnice, odkar obstoja na Dunaju slov. kat. izobraževalno društvo „Straža“.

Pri takih prireditvah so se pele vsakovrstne skladbe: narodne pesmi preproste in za koncert prirejene, umetne, čisto preproste, pa tudi take, da je treba velikega in pridnega, poslušnega zbora. Peli so se zbori od lahnega troglasja, do mogočnih petero-, šestero-, sedmero-, osmeroglasnih skladb; po sestavi ženski, moški, mešani zbori. Istotako so se v cerkvi pele skladbe tri- do sedemglasne, v ženskem, moškem, mešanem zboru.

Izbirali smo precej in iskali — kar je bilo moč — to, kar je boljšega v naši glasbeni literaturi. Sicer smo pa večino not dobili v dar od plemenitih ljubiteljev cerkvene in poštene svetne glasbe. Naj mi bo dovoljeno javno zabeležiti vsaj one, ki so nam z največjimi darovi na pomoč priskočili: Častni kanonik, semeniški vodja in prof. bogoslovja dr. Jožef Léšar, Družba sv. Mohorja, Katoliška tiskarna in Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani.

1) Antifone komponirane so bile seveda domačega izdelka za mešani zbor z orglami. Izvečine smo tudi še novo besedilo in skladbo pridelali za „vloge“ pri litanijah, da smo semtertje kaj novega prinesli. — Samo prvič je antifono pel duhovnik pred oltarjem sam „in tono capituli“.

Zbor je bil takole sestavljen: za moške glasove sami visokošolci oz. akademiki „Daničarji“ in sicer pet (oziroma šest) prvih tenoristov, šest (oz. sedem) drugih, sedem (oz. osem) prvih in osem (oz. deset) drugih basistov. Število se je za časa počitnic seveda malo skrčilo, vendar pa je bilo tudi ob teh dobah vedno dovolj moških glasov na razpolago. Ta zbor je bil prav za prav samostojni zbor slov. kat. akad. društva „Danice“, ki je iz vneme in požrtvovalnosti sodeloval polnoštevilno v „Straži“ in v cerkvi.

Ženski oddelek je štel štirinajst (oz. sedemnajst) sopranov in deset (oz. dvanajst) altov; torej precej močan zbor, zbran iz vseh delov slovenske domovine, Štajerc poleg Kranjca, Primorac poleg Korošca. Prav posebno so bili dobro zastopani kraji Ihan (8 pevk), — med njimi jih ima celih sedem očetno ime Hribar — in Mengeš (5 pevk). Ženski glasovi so se po veliki večini zbirali izmed delavk v slavninarskih tovarnah in pa iz služkinj, par jih je bilo tudi obrtnega stanu.

Pa kakor je bil zbor pisan glede na stan, ki so mu člani pripadali in glede na pokrajine, ki smo iz njih izšli, vendar — pisano se nismo gledali. Še celo to moram reči, da tistih tako navadnih malenkostnih sporčkov celo med ženskim delom dunajskega zbora ni bilo. Kregal se je v zboru in nad njim edino le pevovodja in je sam za vse druge opravil.

Sicer je pa tudi res, da še pri nobenem zboru, kar sem jih doslej imel, nisem imel primeroma tako malo prilike in povoda jeziti se. Zakaj pevci vsi, prav posebej pa še ženski oddelek so bili v celoti res močno pridni in točni; da bi kateri, zlasti katera izkušnja brez velikega vzroka opustila, se je težko dogodilo. In vendar so bile zlasti ženske, mislim da skoro prav vse, samo tisti čas proste, ko smo pevsko vajo imeli, tako da so edini prosti čas ob nedeljah popoldne žrtvovale za petje. Kolikrat jih je mikalo lepo gorko solnce in so jih vabile zlasti prijazne pomladne sapice iz zaduhlega velikomestnega zraka vun v prosto božjo naravo . . . Ne! Premagale so se in ostale, da se pripravijo, da s svojim petjem dostojno počaste Boga, da proslave slovensko službo božjo in vnamejo srca dunajskih Slovencev z lepo, navdušeno, ubrano slovensko pesmijo.

Ni lahka taka žrtev, če se pomisli, da je bil ves ta trud za „božji lon“; pa kaj še le to! ne samo trud zastoj, ampak marsikateri je imel še obilo stroškov, da je mogel pri petju sodelovati. Na stotine kron bi se naštelo samo za zadnje leto, ako bi kdo vse stroške seštel, ki so jih pevci zaradi petja imeli. In veliko jih je bilo, ki so si morali od noči odtrgati in si tako potrebno spanje prikrajšati za tiste ure, ki so jih za petje žrtvovali. Večkrat se je zgodilo, da je zlasti ob času skupnih vaj pred velikimi nastopi bodisi v cerkvi ali na odru marsikatera pevka le po dve, tri ure mogla spati, ker ji naloženega dela ni bilo mogoče odložiti.

In izkušnje niso bile tako kratke, zlasti ker jih je ženski oddelek mogel le ob nedeljah imeti, tako da smo vedno porabili dve uri in čez za vajo. Pri moškem oddelku je bilo lažje, ker so bile vaje zanje med tednom in so se po potrebi lahko pomnožile.

Zlasti dolge so bile skupne izkušnje pred večjimi nastopi, takrat smo bili pa vsi pošteno trudni, zakaj težko smo do skupne izkušnje prišli, zato jo je bilo treba tedaj izrabiti, kedar je bila.

Upoštevat se morajo tudi strašanske razdalje v velikem mestu. K izkušnji je imelo veliko pevcev po celo uro hoda in še čez, v cerkev ne vem če je imel kdo izpod tri četrt ure, mnogo jih je pa bilo, ki so imeli po poldruho uro.

In vendar so radi prihajali; zato je pa tudi prav, da se ta njih požrtvovalnost in vnema pred vsem slovenskim pevskim svetom prizna.

Poleg vsega drugega je pevski zbor tudi vedno sodeloval, kedar smo napravili kak večji izlet oz. božjo pot. Na takih večjih izletih, kjer se nas je zbralo do 130 dunajskih Slovencev, smo imeli v cerkvi ponavadi primeren govor (g. Klinar), nato pa slovenske pete litanije, ki nam jih je — kakor tudi v cerkvi sv. Antona — z velikim veseljem „naprej“ pel koroški duhovnik g. Lamprecht, rojen Nemeč, pa nam Slovincem

velik prijatelj. Na velikonočni ponedeljek smo imeli prvi izlet oz. božjo pot na Kahlenberg pri Dunaju, odkoder je poljski kralj Janez Sobieski l. 1683 napadel in zmagovito potolkel Turke pred Dunajem. Zanimivo je bilo opazovati dunajske Nemce. Kakor hitro smo začeli peti, jih je bila kar naenkrat cela cerkev polna in so vztrajali do konca, in ko smo nehali, so še čakali glasno hvaleč slovensko pesem, čeprav so rekli, da nič ne razumejo. Enako se nam je godilo na sloviti božji poti Maria Enzersdorf in na božji poti v Maria Brunn Povsod so bili Nemci tako zadovoljni, da se nam ni bilo treba sramovati.

Parkrat smo tudi pomagali češkim kat. društvom, ki niso imeli zbora.

Moški zbor kat. akad. društva „Danice“ je še pesebej menda vselej samostojno nastopil s kako skladbo, zlasti se je odlikoval pri „Stražnih“ prireditvah. Prav vselej je tudi prevzel vse petje pri prireditvah „Slov. kat. akad. Lige“ in pri slovesnejših prireditvah vseh ostalih slovanskih kat. akad. društev. Prav posebno se je potrudil letos pri slovesnem blagoslavljanju novega skupnega stanovanja naše „Danice“ in ostalih slovanskih kat. akad. društev Hrvatske, Lipe, Polonije.

Kaj smo vse peli, tega ne bom našteval; duh oz. smer, ki smo se v njej gibali, lahko vsakdo razvidi iz sporeda za desetletnico „Straže“, ki je bil letos v „C. Gl.“ objavljen. Potrudili smo se, kar smo mogli. Ali smo tudi dosegli, kar je bilo v teh tesnih in deloma jako težkih razmerah mogoče doseči, o tem ne gre sodba nam samim: v lastni pravdi je težko biti pravičnim in nepristranskim sodnikom; vsaj to zavest pa imamo, da smo imeli res dobro voljo petje tako uravnati, da bi bilo Bogu v dostojno čast in Slovencem v izpodbudo in potrdilo, da njih srca vnemamo za tiste slovenske svetinje, ki so našim srcem tako ljube in mile: da užigamo ljubezen do Boga in jih podpiramo v trudu in boju za čednost in krščansko krepost, pa da jim razpalimo ogenj za drago in večnomilo materno besedo. Koliko smo v tem oziru dosegli, ne morem soditi, ampak vsaj zdeti se je hotelo večkrat, da so se srca mogočno vnemala in da se je ogenj ljubezni božje in ljubavi do slovenske domovine visoko razžarjal in razplamteval ob mehkem, ljubljenu dihu slovenske cerkvene in svetne pesmi.

Končno samo eno še, ki pa pravzaprav komaj še semkaj spada in mi jo morda dunajski pevci zamerijo. Pa nič ne dé! Tole hočem reči: da se bom tega dunajskega leta vedno z veseljem spominjal in na dunajski pevski zbor vedno s spoštovanjem mislil zaradi njega velike požrtvovalnosti. Z navdušenimi pevci se tudi v neugodnih zunanjih razmerah in v kratkem času marsikaj doseže. In tole je moja misel (ta še manj sem spada) že dolgo časa: da nisem nikjer in nikoli užival pri nobenem pevskem zboru toliko udanosti in hvaležnosti in ljubezni, kakor ravno pri dunajskem. Pa se dobro tega zavedam, da ni bilo vselej lahko to udanost in ljubezen ohraniti, zakaj pri vajah je bilo pogosto tako hudo in so take padale, da se je marsikaka solza skrivaj zaiskrila in na tihem v očeh zablestela. In kljub vsemu temu je zbor svojega pevovodja naravnost obsipal z znaki in dokazi svoje udanosti, da me je bilo resnično strah in nisem vedel, kam naj se denem. Smo pač vsi cenili eden v drugem dobro voljo in priznavali trud, ki smo ga drug z drugim imeli, pa tudi veselja se radovali, ki nam je iz skupne dobre volje in medsebojnega truda cvetelo.

Želim dunajskim Slovencem le, da bi njihov zbor po duhu in ognju tak ostal, kakrščen je bil preteklo leto, želim sam sebi, da bi zbor, če bom kedaj katerega vodil, z enako vnelo deloval in požrtvovalnostjo, želim vsem slovenskim pevovodjem enako udanih pevcev.

Vas dunajske slovenske pevce pa Bog obilo poplačaj za vaš veliki trud, pa vam tudi za mene siromaka povrni tisočero vso vašo veliko ljubezen in udanost; nisem je zaslužil, toda — dobro mi je dela.

Bog vas obvaruj v svoji milosti in sv. Cecilija vas podpiraj in ohrani v vašem navdušenju!

Kimovec.

Št. Vid pri Vipavi. — Dne 10. septembra t. l. je minulo 10 let, odkar sem sprejel službo organista v Št. Vidu, kot učenec tačasnega organista v Vipavi, g. Brvarja. Mimogrede naj omenim, da ne bom kmalu pozabil tega dne, ko sem prvič nastopil.

Čimbolj se je jela cerkev polniti, tem tesneje je postajalo pri srcu — pozvonilo je in treba je bilo prijeti za 50 let stare tipke. Še težje je bilo zato, ker je stal pred altarjem muzikus — sedanji gospod urednik. Vendar smo srečno dospeli do konca maše, za kar se imam pred vsem zahvaliti pevcem, ki so bili precej dobri, in čeravno so orgle nekoliko zaostajale, — je šlo vseeno naprej.

Drugo leto sem zapustil službo in šel v orglarsko šolo. Med tem časom me je nadomestoval nekaj mesecev g. Vidrih iz Branice in pa gđč. Premrlova. Čez dve leti sem se zopet vrnil in spet sprejel službo po 240 K na leto.

Da je bilo med tem časom mnogo težav, ni treba opisovati, zlasti ker je vedno, kakor povsod, pomanjkanje denarnih sredstev.

Naj torej preidem k namenu mojega današnjega poročila.

Zbor šteje danes 4 soprane, 3 alte, 2 tenorja in 6 basov. Dva pevca tenorja smo poslali v vojsko, od katerih se je eden kmalu vrnil kot obč. funkcionar, drugi je pa odšel na bojišče ter je že tudi lahko ranjen, sedaj v bolnici v Celovcu.

Skušnje imamo vsak petek, po potrebi tudi ob sredah; v zimskem času jih imamo vedno po dvakrat na teden. V poletnem času so zlasti možki zelo utrujeni po težkem kmečkem delu ter tudi zelo netočno k skušnjam prihajajo.

Z muzikalijami smo precej založeni, za kar se moram zahvaliti preč. g. župniku, ki nam radevolje plača, kar se potrebnega naroči. Na koru imamo primerno omaro za muzikalije, da smo varni pred morebitnimi uzmoviči.

Izračunal sem, da smo se v teh letih, odkar delujem kot organist, naučili nič manj kot 250 samih slovenskih pesmi. Razume se, da so se nekatere pozabile in opustile. Po zapisniku jih zna zbor sedaj vseh, tudi latinskih 186.

Latinske maše pojemo sledeče: Kind-Jesu in Schutzengel-Messe od Schweitzerja; Missa S. Josephi, Pogačnik; Gruberjevo op. 207 za en glas z orglami; Missa de Angelis, koralna; Missa S. Ceciliae, Foerster op. 25; Jubiläumsmesse od Gütlerja in Missa brevis, Goller.

Ofertorije in graduale od Trescha, Foersterja, zadnji čas od Griesbacherja, iz „Cerkvenega Glasbenika“ in drugod. Tantumergo od Kimovca, Hribarja, Foersterja, Schmitta in drugih; Asperges od Foersterja 2, Griesbacherja in koralnega Vidi aquam od Hribarja.

Requiem: od Foersterja „Cerkveni Glasbenik“ 1879, X. 37.; Vurnika, Gruberja op. 145; Edenhoferja, koralni, nova izdaja; Kimovca, Premrla in Griesbacherja iz op. 150.

Te Deum: Schöpf op. 68 in Foerster op. 18. Obhajilne in Marijine iz vseh starejših in novejših zbirk, iz Cecilije, Slava Brezmadežni in iz mnogih drugih. Introite in komunije znajo pevci samo za velike praznike, sicer pojem iste sam.

H koncu naj še omenim, da je k vspehu zbora veliko škodovalo to, ker smo se učili v društveni sobi in so se pevci in pevke vedno motili s čtivom ter malo brigali za besede pevovodja, upam, da bo sedaj veliko bolje v tem oziru, ker je v lastni, posebni sobi na razpolago samo nekaj letnikov „Cerkvenega Glasbenika“.

Tako naj torej končam svoje poročilo z željo, da bom v prihodnje z boljšim in točnejšim postregel, predno bo zopet poteklo 10 let. To Bog daj in sv. Cecilija!

Anton Bratovž, organist.

Iz Žirov. — Ker bo kmalu dve leti, kar službujem v lepi žirovski fari, in ker gotovo ni bilo iz te duhovnije v „C. Gl.“ še nobenega poročila o cerkvenem petju, naj Vam, čast. gosp. urednik, danes nekoliko poročam. Vojska nam je žal vzela nekaj prav krepkih pevskih moči. Sedanji zbor šteje 28 grl in sicer: 13 sopranov, 7 altov, 4 tenorov in 4 base. Pevske vaje so dvakrat na teden in ob nedeljah, tako ob poletnem kakor v zimskem času. Pevci prihajajo redno, točno in z veseljem k pevskim vajam, za kar jim gre vsa čast. Pri vajah so mirni, pazljivi in ubogljivi in se tudi na koru dostojno obnašajo. — Poje se pravilno, kakor zahteva sveta liturgija. Latinske maše pojemo sledeče: Řihovsky, Missa Loretta op. 3. Jos. Gruber, Missa Dominicalis op. 96. Alban Lipp, Schutzengel-Messe op. 46. A. Foerster, Missa in hon. St. Ceciliae op. 15. Missa de Angelis, Laur. Perosi. Missa Pontificalis. V. Goller, Missa

Loretta op. 25 in P. Griesbacher Missa Stella maris, op. 141. Za prihodnje name-ravamo naštudirati Sattnerjevo Missa Seraphica. Introite poje ves zbor iz zbirke Kimovec-Premrl, deloma tudi od Quadfliega, enako tudi graduale in komunije. Za koral so jako navdušeni. Ofertorije pojemo iz zbirke „Repertorium Chorale“ Griesbacher, ali pa figuralno. Največ rabim Gollerjevih. Tantum ergo pojemo: Foerster, Goller, Mitterer, Diebold in iz Cecilije. Te Deum od Deschermeierja op. 89. Requiem pojem navadno sam, ob slovesnejših prilikah tudi zbor in sicer sledeča dela: Premrl, Gruber, Griesbacher, Vurnik, Kimovec in koralni.

Slovenskih pesmi na drobno ne bom našteval, ker pojemo skoraj vse, kar so nam jih dosedaj podali naši domači cerkveni skladatelji. Nekaj pojemo tudi mojih z dovoljenjem č. g. Premrla, člana cerkvenoglasbene komisije. Preludije rabim sledeče: Premrl, Hladnik, Fest Vorspiele, Hesse, Volkmar, Tropman, Körner, Rinck, Fischer in Diebold.

Za shrambo muzikalij mi služi na koru lepa prostorna omara. Kar dobim no-vega, zapišem v zapisnik.

Cerkvenih muzikalij smo nabavili v teku dveh letih okoli svoto 300 kron. Seveda ne računam onih muzikalij, ki so bile v inventarju že pred mojim nastopom. Že takrat je bil kor z muzikalij dobro preskrbljen. Reči moram, da je inventar cerkvenih muzikalij jako bogat.

V teku dveh letih, kar tukaj službujem, je imel zbor dva izleta in sicer: lansko leto na sv. Višarje in Brezje, letos pa na Brezje in Bled. Na otoku smo imeli sv. mašo, katero je daroval naš č. g. kaplan Fröhlich, in pri kateri je zbor pel. Prav gotovo bo ostalo to romanje vsakemu pevcu v trajnem spominu. Zahvalim se na tem mestu č. g. župniku in kaplanu, ker sta nam za izlete dala gmotno podporo.

Preč. g. župnik Josip Logar je sam dober muzik, kar mi je s tem velika po-moč. Moram reči, da je on naš kor obogatil z raznovrstnimi skladbami in prav po očetovsko skrbi za pravo cerkveno petje, za kar sem mu iz srca hvaležen. Zahvalim se tudi g. nadučitelju Hladniku in vodju boletnega urada g. Severju, ki tudi vstrajno delujeta kot basista pri našem zboru. Omeniti moram, da so člani pevskega zbora tudi člani našega kat. izobraž. društva oz. Marijine družbe. Ravno tako hvalevredno je, da g. župnik skrbi, da so člani pevskega zbora tudi pobožnega in vzglednega življenja. Č. g. župnik prihaja rad, kolikor mu čas dopušča, tudi k pevskim vajam. S tem zboru marsikaj lepega omogoči, bodisi z dirigiranjem ali pa s svojo markantno besedo.

Sedaj, ko se zopet prične ljudska šola, nameravamo ustanoviti nekako pevsko šolo, tako da bo imel zbor vedno naraščaj. Dobimo tudi novo prostorno pevsko sobo z električno razsvetljavo. Končno omenim še to, da dobimo tudi nove krasne orgle, delo g. Milavca, in upam, da bodo do Vseh Svetih dovršene. To nam bo dalo še večje veselje do dela in vstrajnosti za lepo cerkveno petje. — V to pomagaj Bog in sv. Cecilija!

Anton Jobst, organist in pevovodja.

Razne reči.

Na orglarski šoli Cecilijinega društva v Ljubljani se je pričelo šolsko leto 1914/15 v sredo 16. septembra. Na novo so bili sprejeti sledeči učenci: Armeni Franc iz Blagovice, Kokalj Janko iz Ihana, Kolenc Valentin z Vojskega, Pirnat Ciril s Homca, Prelac Jurij iz Tinjana pri Pazinu, Ropret Franc iz Boh. Bele, Veninšek Ludovik iz Rečice v Savinjski dolini, Vrhovnik Anton iz Mavčič in Zihel Alojzij iz Škocijana pri Mokronogu. — Na šoli poučujejo štirje učitelji: Franc Ferjančič liturgiko in cerkvenoglasbeno zgodovino, dr. Franc Kimovec koralno in figuralno petje, teorijo, pouk o orglah (Orgelbau) in igro na orglah, Stanko Premrl pevovodstvo, harmonijo, kontrapunkt, igro na klavirju in orglah, Josip Vedral igro na klavirju.

Današnjemu listu je pridejana 10. šte. prilog.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.